

Çok Kıymetli Meclis Başkanım,
Antalya Ticaret Borsası'nın Değerli Meclis Üyeleri,
Kıymetli Basın Mensupları,
Antalya Ticaret Borsası Yönetim Kurulu ve kendi adıma,
Hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Değerli Meclis Üyeleri,
Sözlerime başlarken; Meclis Başkan Yardımcımız Abdullah İNAN'ın kardeşi
Ahmet İNAN kardeşimize Allah'tan rahmet, Abdullah Bey ve ailesine başsağlığı
diliyorum. Mekânı cennet olsun.

Değerli Arkadaşlar,
23 Haziran 1920'de Türkiye'nin 3 Borsası olarak kurulan Borsamızın 104. kuruluş
yılı dönümünü gururla kutlamanın mutluluğunu yaşıyoruz. Öncelikle, aramızdan
ayrılanları rahmet ve minnetle anıyor, hayatta olanlara sağlık, mutluluk ve başarılar
diliyorum. Antalya Ticaret Borsası olarak kuruluşundan bugüne, kentimiz
ticaretine, ekonomisine ve üyelerimize katkı vermeye devam ediyoruz. Başta tarım
olmak üzere, ticaretin ve ekonominin her alanında önemli bir rol oynamış olan
Borsamız, kuruluş felsefesini ve misyonunu her zaman canlı tutmuştur.
Geçmişimizin birikimini gelecek nesillere taşımak, kentimizin ekonomik ve sosyal
gelişimine katkı sağlamak için daha da kararlıyız. Tarımın modernizasyonu,
ticaretin geliştirilmesi ve kentimizin marka değerinin artırılması için
çalışmalarımızı sürdüreceğiz. Bu fırsatla, sizlere, üyelerimize, çalışma
arkadaşlarımıza, kıymetli basın mensuplarına ve paydaşımız olan tüm kurum,
kuruluşlara teşekkür ediyorum. Borsamızın 104. yıl dönümü kutlu olsun.

Değerli Meclis Üyeleri,

Ekonominin gidişatı ile ilgili verileri başta Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK)
olmak üzere kurumlarımız açıklıyor. Bizler de bu verilere ve yaşadıklarımıza
bakarak değerlendirmelerde bulunuyoruz. Bu verilerin bir kısmı kapsayıcı ve
yapısal durumu anlatırken bir kısmı da belirli bir alana yönelik operasyonel durumu
anlatıyor bize! Bu ay başında açıklanan 2024 yılı ilk üç ay GSYH yani ekonomik
büyüme rakamları ekonominin genel performansı hakkında bizlere ışık
tutmuştur.

İlk üç ayda ekonomimiz genel olarak %5.7 gibi yüksek bir büyüme göstermiştir.
Son 26 yıllık ilk çeyrek büyüme ortalamamız olan %4.8'den yüksek bir büyüme
ilan edilmiştir. Sanayimizdeki %4.9'luk büyüme, %4.7'lik ortalama büyümeye
yakın seyrederken hizmetler sektörünün %4.3'lük büyümesi ise %5.1'lik ortalama
büyümenin altında kalmıştır. Tarım sektöründeki büyüme ise %2'lik ortalama
büyümenin oldukça üzerinde gelerek %4.6 olmuştur. Büyüme performansında 2
sektör diğer sektörlerden çok ayrı bir konumda kalmıştır. Bunlardan ilki inşaat
sektörüdür ve %11.1 gibi %5.9 olan ortalama büyümenin 2 kat üzerinde ilan
edilmiştir. İkincisi ise subvansiyonlar, destekler, istisnalar ve vazgeçmeler
düşüldükten sonra %10.4 büyüyen vergi olmuştur. Yani ekonomik büyümeye en
yüksek katkıyı veren kalemlerden biri ilk 3 ayda toplanan vergiler olmuştur.

Konu vergilerden açılmışken önemli bulduğum bazı konuları da sizinle bir kez daha paylaşmak isterim. Bunlardan ilki vergilerin enflasyonu nasıl azdırdığı konusudur. Yapılan bilimsel çalışmalara göre vergi oranlarındaki 10 puanlık artış enflasyonu 6.5 puan artırmaktadır. Bu güçlü etki tersine işlememekte ve kalıcı olarak enflasyonu yapışkan hale getirmektedir. Artırılan vergilerin ikinci etkisi bizim gibi kayıt altında çalışan iş dünyasının üzerine çoklu olumsuz etkilerdir. Öyle ki mevcut durumda ağır maliyet baskısı altında çalışan iş dünyası, yeni vergi paketinin aynen uygulamaya konması halinde ödenemez yüklerle karşı karşıya kalacağı endişesiyle çalışmaktadır.

Değerli Arkadaşlar,

Açıklanan son verilerle kentimiz ekonomisi ve sektörümüzdeki gelişmeler, son aylarda olduğu gibi ülkemiz ortalamasının daha gerisinde bir performans gösterdiğimiz yönündedir. Örneğin ihracatımızda ilk 5 aylık rakamlara göre kentimizde %-0.6'lık düşüş yaşanırken ülke ortalamasında %3.2'lik artış yaşanmıştır. Tarımsal ürün ihracatında ise kentimizdeki %-2.9'luk düşüşe karşılık ülke ortalaması %2.4 artış göstermiştir. Yaş meyve sebze ihracatında durum daha kötü seyretmiş ve kentimizdeki %-11.5'luk düşüşe karşılık ülke ortalaması %2.5 artmıştır.

Geçtiğimiz Kasım ayından bu yana her ay protestolu senet ve karşılıksız çek tutarlarında son 10 yılın rekorları kırılmaktadır. Nitekim Nisan ayında da kentimizdeki protestolu senet tutarında aylık %415 ve yıllık %360 artışa karşılık ülkemiz ortalaması aylık %194 ve yıllık %161 artış olarak ilan edilmiştir. Karşılıksız çek tutarında ise kentimizdeki aylık %228 ve yıllık %427 artışa karşılık ülke ortalaması aylık %189 ve yıllık %267 artış olarak ilan edilmiştir.

Ekonomik aktivitenin bir öncü göstergesi olarak çekle ödeme tutarı kentimizde aylık %34 ve yıllık %69 artarken ülke ortalaması aylık %52 ve yıllık %83 artış olarak ilan edilmiştir. Kurulan/kapanan şirket sayılarında da ülke ortalamasından kötü bir performans göstermiş bulunmaktayız. Buna göre kentimizdeki kurulan şirket sayısının %-40 azalmasına karşılık ülkemizde %-30 azalmıştır. Kapanan şirkette ise kentimizdeki %40'lık artışa karşılık ülkemizde %30'luk artış yaşanmıştır. Krediler konusunda genellikle ülkemiz ortalamasına yakın bir kullanım söz konusu olmuştur. Örneğin toplam krediler kentimizde ve ülkemizde yıllık %55 civarında artmıştır. Ticaret sektörü kredileri kentimizde %44 ve ülkemizde %39 artarken tarımsal krediler kentimizde %46 ve ülkemizde %65 artmıştır. Burada dikkat çeken bir diğer konu da bireysel kredi kartı kullanımındaki artış olmuştur. Kentimizde ve ülkemizde yıllık %145'lik artış yaşanan kredi kartı hacmi ile ticari kredi kullanımındaki hacim büyümesi karşılaştırılırsa üretime yönelik kredilerin artış hızının reel olarak küçüldüğünü söyleyebiliriz. Bu durum, mevcut arz artışını frenleyen bir yapının hakim olduğunu göstermektedir. Halbuki enflasyonu yenmenin hayati ve esas konusu; arzı yani üretim kapasitesini artırmaktır.

Tarım ve gıda ürünleri enflasyonu tüm dünyada sürekli olarak ciddi düşüşler kaydederken bizde rekor artışlar yaşanması, üretici ve esnaf kesiminin fahiş fiyat

merakıyla açıklanması hiç gerçekçi değildir. Evet! bizde fiyatlar düşmemekte hatta artmaya devam etmektedir. Çünkü bizdeki çoklu ve kalıcı maliyet artışları dünyanın hiçbir yerinde yaşanmamaktadır. İşin bu yanını boş geçip sadece fiyatlara odaklanmak ve sürekli sopa göstermek temel sorunu çözmekten uzaklaşmaktır.

Değerli Arkadaşlar,

Faaliyet videosunda da izlediğimiz gibi Haziran Ayında;

- Antalya Tarım Konseyi (ATAK) işbirliğinde süt, çevre ve toprak konularında paneller,
- Hayvancılık ve et ticareti başlıklı sektörel analiz toplantısı, düzenledik. Bunlardan kısaca bilgi verecek istiyorum;

Dünya Süt Günü etkinlikleri kapsamında “Sürdürülebilir Süt Üretimi” panelinde;

- Sürdürülebilir süt üretimi için aile işletmelerinin desteklenmesinin önemi ile artan maliyetler ve destekler,
 - Ülkemizde süt üretiminin durumu ve gelişmiş ülkelere oranla kişi başı süt tüketimimizin düşük seviyede olması,
 - Kırsal kesimde yaşanan altyapı eksikliği ve zorluklar ile küçükbaş hayvancılığın desteklenmesi, bu kapsamda çobanlara karavan desteği sunulması önerisi,
- dile getirilmiştir.

Dünya Çevre Günü öncesinde “Antalya’da Tarım ve Çevre” panelinde;

- Antalya’da her yıl oluşan 1 milyon ton sera atığı ve bu konudaki çözüm önerileri,
 - Seralarda kullanılan plastik iplerin çevre ve hayvan sağlığı üzerindeki olumsuz etkilerinin azaltılması için organik iplerin kullanımının teşvik edilmesi,
 - Mikroplastik oluşumunun zararları,
 - Avrupa Birliği’nin yeşil ve dögüsel ekonomiye yönelik politikaları ve beklentileri,
 - Çevre dostu üretim ve sıfır atık hedefleri kapsamında belediyelerin çalışmaları ve öneriler,
- paylaşılmıştır.

Toprak Haftası öncesinde “Antalya’da Tarım Topraklarının Sürdürülebilir Kullanımı” panelinde;

- Ülkemizin tarımsal potansiyeli ve bu potansiyelin korunmasının önemi ile tarım sit alanlarının yapılaşmaya açılmaması gerektiği,
 - Her yıl milyonlarca ton toprağın erozyonla kaybedildiği ve bu durumun tarım alanlarını tehdit ettiği,
 - Modern gübre teknolojileri ile sürdürülebilir tarım için doğru gübrelemenin önemi,
- vurgulanmıştır.

Kurban Bayramı öncesinde hayvancılık ve kırmızı et ticaretinde yaşanan sorunlar ve çözüm önerilerinin konuşulduğu sektörel analiz toplantısında;

- Hayvan varlığı ve kurbanlık durumu,
- Sektördeki zorluklar ve sürdürülebilir et yönetimi,
- Hayvancılıkta aile işletmelerinin önemi ve iklim değişikliğinin hayvancılığa etkileri,

konularında görüş ve öneriler dile getirilmiştir. Panellerimize ve toplantımıza katılan, katkı sağlayan meclis ve komite üyelerimize, paydaşlarımıza, panelistlere ve çalışma arkadaşlarımıza teşekkür ediyorum. Bu toplantılar sayesinde anlık durumumuzu gözden geçirebiliyor, sorunların gündeme gelmesine ve kamuoyunda farkındalık oluşturulmasına katkıda bulunuyoruz. Ayrıca karşılıklı görüş alışverişinde bulunuyor ve kurumlararası işbirliği imkânlarını değerlendiriyoruz. İlgi duyanlar panellerimize her zaman olduğu gibi Borsamız YouTube hesabından erişebilirler.

Değerli Arkadaşlar,

Yine faaliyetlerden izlediğiniz gibi TOBB adına sorumlu olduğum; Antalya, Isparta, Burdur ve Afyonkarahisar il ve ilçelerinde bulunan Oda/Borsalarımızı ziyaret ederek sektörel sorunlar ve çözüm önerileri, Oda/Borsalarımızın beklentileri ve faaliyetleri hakkında görüş alışverişinde bulundum.

TOBB Kadın Girişimciler Kurulu'muzun Afyonkarahisar Ticaret ve Sanayi Odası ev sahipliğinde düzenlediği Batı Akdeniz Bölge Toplantısı'na katıldım. TOBB olarak kadınların, sosyal hayatta ve iş hayatında daha aktif olmalarını önemsiyoruz. Çünkü, kadının söz sahibi olduğu her yerde medeniyet ve elinin değdiği her ekonomide bereket olur.

Türk Patent ve Marka Kurumu Başkanı Prof. Dr. Muhammed Zeki Durak'ı ziyaret ederek, 9-13 Ekim'de 13. kez düzenleyecek olduğumuz YÖREX (Yöresel Ürünler Fuarı), coğrafi işaretler, marka, patent, tasarım ve faydalı model alanlarında TOBB ve Oda-Borsa camiasının rolü ve iş birliği alanları, Milli Eğitim Bakanlığı Mesleki ve Teknik Eğitim Genel Müdürü Ali Karagöz'ü ziyaret ederek, tarım meslek liseleri ile tarım sektörünün mesleki eğitim siteminden beklentilerini ve mesleki eğitimdeki güncel gelişmeleri ve Kalkınma Ajansları Genel Müdürü Ahmet Şimşek'i ziyaret ederek, YÖREX (Yöresel Ürünler Fuarı) ve tarım sektörüne yönelik beklentileri konuştuk. Nazik misafirperverlikleri ve değerli görüşleri için başkan ve genel müdürlerimize teşekkür ediyorum.

Değerli Meclis Üyeleri,

Bu ay meslek komitelerimizde gündeme gelen konuları sizlerle paylaşmak istiyorum. Üyelerimiz, Toprak Mahsulleri Ofisi (TMO) tarafından açıklanan referans fiyatların piyasa beklentilerinin altında kaldığını belirtmişlerdir. Fiyatların üretici, tüccar ve sanayici üzerindeki etkilerini değerlendirerek, piyasa beklentilerinin gerisinde kalan fiyatların gelecek yıl üretim iştahını azaltabileceği endişesini dile getirmişlerdir. İklim değişikliğinin üretim miktarı ve hasat dönemleri üzerindeki etkileri, ihracat birim fiyatları, döviz kuru seyri ve vergisel düzenlemeler gibi konuları ele alarak sektörel etkileri tartışmışlardır.

- İstihdam sorunları,
- Yapay zeka kullanımının iş verimliliği üzerindeki etkisi,
- Turizm sektörü ve Kurban Bayramı hareketliliğinin kentimiz ekonomisi ve sektörümüze olan pozitif etkileri,
- E-ticaret büyümesinin sektöre yansımaları,
- Avrupa Birliği Yeşil Mutabakatı ve karbon ayak izi gibi konular ile
- Düşük gramajlı ambalajların satış üzerindeki etkileri,
- İsrail ile yapılan ticaretin durdurulması kararının kentimiz dış ticaretine etkileri,
- Nakit ödemeler ile kredi kartı kullanımının işletmeler ve çalışanlar üzerindeki sosyal ve ekonomik etkileri

konularında görüş alış verişinde bulunmuşlardır.

Değerli Arkadaşlarım,

- TİM İlk 1000 İhracatçı Araştırması'nda Türkiye'nin ilk bin ihracatçısı,
- İSO Türkiye'nin 500 Büyük Sanayi Kuruluşu Araştırmasında ise Türkiye'nin İlk 500 Büyük Sanayi Kuruluşu

arasında yer alan firmalarımızı kutluyor, başarılarının devamını diliyorum.

Avrupa Futbol Şampiyonası'nda bugün Çekya ile karşılaşacak olan A Milli Futbol Takımımıza başarılar diliyorum.

Sözlerimi tamamlarken; 27 Haziran Perşembe günü yani yarın ATB, ATAK, TAGEM ve BATEM işbirliğinde, Akdeniz'in İncisi Mersin isimli çalıştay düzenleyeceğiz. Yarın saat 09.00'da BATEM Aksu yerleşkesinde düzenlenecek olan çalıştayımıza 7. meslek grubumuz başta olmak üzere ve ilgi duyan üyelerimizin katılımını bekliyoruz.

Saygılarımla,

Ali ÇANDIR

Yönetim Kurulu Başkanı